

Sygn. akt II K 984/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 listopada 2017 r.

Sąd Rejonowy w Legionowie w II Wydziale Karnym

w składzie:

Przewodniczący: S.S.R. Grzegorz Woźniak

Protokolant: Arleta Agata

przy udziale Prokurator Ewy Urman-Brzosko

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 25.08., 3.10. i 3.11.2017 r.

sprawy przeciwko

M. S. urodz. (...) w W.

syna J. i M. z d. B.

oskarżonego o to, że: w dniu 8 marca 2016 r. w J., pow. (...), woj. (...) działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej z góry powziętym zamiarem usiłował doprowadzić P. Ł. i (...) do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 11.199,00 zł, poprzez posłużenie się danymi osobowymi P. Ł. przy złożeniu za pomocą sieci internetowej wniosku o przyznanie kredytu nr (...), tym samym wprowadził w błąd pracownika banku, co do faktycznych danych kredytobiorcy, przedkładając za pośrednictwem Internetu oświadczenie dotyczące okoliczności o istotnym znaczeniu dla uzyskania pieniędzy dla siebie od banku pożyczki kredytowej, lecz zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na interwencję pokrzywdzonego P. Ł.,

tj. o czyn art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

orzeka

I. Uniewinnia oskarżonego M. S. od popełnienia zarzucanego mu w akcie oskarżenia czynu.

II. Na podstawie art. 632 pkt 2 k.p.k. koszty sądowe przejmuje na rzecz Skarbu Państwa.

Sygn. akt II K 864/16

UZASADNIENIE WYROKU

z dnia 3 listopada 2017 r.

Sąd, na podstawie całokształtu materiału dowodowego ujawnionego podczas rozprawy głównej, ustalił następujący stan faktyczny:

Oskarżony M. S. zajmował się testowaniem internetowych kampanii bankowych związanych z udzielaniem kredytów i promocji w różnych Bankach. Poprzez konto na portalu (...) .pl oskarżony sprawdzał czy formularz wniosku pozwalał na wypełnienie go i złożenie wniosku internetowo. W dniu 8 marca 2016 r. o godz. 00:51 oskarżony wypełnił wniosek (...) o udzielenie kredytu na kwotę 10.000 złotych, przy czym wpisał losowo wybrany numer PESEL osoby ubiegającej się o kredyt, a po zapytaniu o numer konta, na który miała być przelana kwota kredytu podał numer własnego konta

bankowego w (...). Okazało się, że losowo wybrany przez oskarżonego numer PESEL należał do P. Ł., który był klientem (...). System komputerowy (...) powiązał wniosek złożony przez oskarżonego z kontem P. Ł.. O godzinie 11.05 wniosek złożony przez oskarżonego został pozytywnie zaakceptowany i do P. Ł. została wysłana wiadomość e-mailowa o potwierdzenie zawartej umowy. Bez takiego potwierdzenia umowa nie mogła być zawarta, przy czym tylko P. Ł. mógł ją potwierdzić, gdyż (...) wysłał mu numer sms-a, który miał potwierdzić jego tożsamość.

Dowód:

- wyjaśnienia oskarżonego (k.83, 127v-128),
- zeznania P. Ł. (k.2,128),
- zeznania M. G. (k.160v-161),
- zeznania J. J. (2) (k.161),
- dokumentacja bankowa (k.5-27),
- pismo (...) (k.40),
- pismo (...) (k.54),
- warunki kredytu (k.131-132).

Przy tak ustalonym stanie faktycznym, Prokuratura oskarżyła M. S. o to, że w dniu 8 marca 2016 r. działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej ze z góry powziętym zamiarem usiłował doprowadzić P. Ł. i (...) do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 11.199 zł, poprzez posłużenie się danymi osobowymi P. Ł. przy złożeniu za pomocą sieci internetowej wniosku kredytowego, wprowadzając w błąd pracownika Banku co do faktycznych danych kredytobiorcy, przedkładając oświadczenie dotyczące okoliczności o istotnym znaczeniu dla uzyskania pieniędzy dla siebie w ramach pożyczki kredytowej, lecz zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na interwencję pokrzywdzonego P. Ł.. Czyn ten zakwalifikowano jako usiłowanie występku z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Oskarżony podczas postępowania przygotowawczego nie przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu i złożył wyjaśnienia (k.83). Podał, że nie znał P. Ł., nie znał jego danych osobowych i nie wykorzystał ich by uzyskać kredyt w (...). Nie potrzebuje brać kredytów na kogokolwiek. Prowadzi stronę internetową, przez którą można wypełniać wnioski i różne produkty Banków. Strona ta jest ogólnie dostępna, działa na zasadzie reklamy, każdy może wypełnić wniosek na dowolne dane. Podczas rozprawy nie przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu i złożył wyjaśnienia (k.127v-128). Podał, że miał konto na portalu (...).pl., był to panel do zarządzania i promowania różnych kampanii m.in. kont bankowych i kredytów w różnych bankach. Nie pamięta dokładnie daty, gdy siedząc w domu chciał sprawdzić czy wczyta mu się na panelu wniosek kredytowy w (...). Wpisał dane z generatora PESEL-ów dostępnego w przeglądarkach internetowych, inne dane podał losowo. Podał tam też swój numer konta bankowego, gdyż wymagany był we wniosku. Stwierdził, że nie chciał wziąć na kogoś kredytu, czy wyłudzić lub oszukać. Musiał to być błąd systemu jakich jest wiele.

Sąd dał wiarę wyjaśnieniom oskarżonego, gdyż są logiczne i rzeczowe oraz znajdują potwierdzenie w piśmie (...) (k.40), a także zeznaniach P. Ł. (k.2,128),

zeznaniach M. G. (k.160v-161) i J. J. (2) (k.161). Wyjaśnienia oskarżonego znajdują ponadto potwierdzenie w dokumentacji bankowej (k.5-27), piśmie (...) (k.40), piśmie (...) (k.54) i warunkach kredytu (k.131-132). Należy zwrócić uwagę, że oskarżony nie musi udowodnić swej niewinności, a oskarżyciel publiczny powinien udowodnić jego winę przy pomocy niebudzących wątpliwości dowodów. Tymczasem w niniejszej sprawie oskarżyciel zdołał udowodnić, że oskarżony złożył wniosek kredytowy na dane P. Ł. (por. k. 6-14), przy czym pieniądze z kredytu miały być wpłacone na konto oskarżonego (por. k.54). Nie wystarcza to jednak do uznania wyjaśnień oskarżonego

za niewiarygodnych, gdyż do uznania, że oskarżony chciał doprowadzić pokrzywdzonych do niekorzystnego rozporządzenia mieniem należy wykazać, że podjął taki zamiar i zmierzał do jego urzeczywistnienia. Z zeznań P. Ł. (k.2,128) wynika, że uzyskał z (...) wiadomość o pozytywnym rozpatrzeniu jego wniosku kredytowego, do zawarcia umowy kredytowej koniecznym było potwierdzenie przez niego warunków umowy, a tych nie potwierdził. Z dołączonych do akt sprawy warunków zawierania kredytów konsumpcyjnych w (...) wynika jednoznacznie, że udzielenie kredytu następuje po weryfikacji kredytobiorcy przez Bank (k.131v), przy czym zawarcie umowy wymagało potwierdzenia tożsamości osoby, która występowała o udzielenie kredytu (por. zeznania M. G. (k.160v-161) i J. J. (2) (k.161).

Oskarżyciel posiłkowy P. Ł. zeznał w toku postępowania przygotowawczego (k.2), iż od kilku lat był klientem (...), w dniu 8 marca 2016 r. został poinformowany o pozytywnym rozpatrzeniu jego wniosku kredytowego. Nie składał żadnego wniosku kredytowego i niezwłocznie o tym zawiadomił Bank. Okazało się, że nieznaną mu osobą złożyła wniosek kredytowy na jego dane osobowe, przy czym wskazała nieznaną mu numer bankowy, na które miały być przebrane pieniądze. Podczas rozprawy zeznał (k.128), że dostał sms-a od swojego Banku, że był złożony wniosek kredytowy z jego danymi. Wystarczyło, żeby zaakceptował ten wniosek, a pieniądze byłyby już na koncie oskarżonego.

Sąd dał wiarę zeznaniom oskarżyciela posiłkowego, gdyż są logiczne, rzeczowe i znajdują potwierdzenie w wyjaśnieniach oskarżonego oraz zeznaniach M. G. (k.160v-161) i J. J. (2) (k.161), a także w dokumentacji bankowej (k.5-27), piśmie (...) (k.40), piśmie (...) (k.54) i warunkach kredytu (k.131-132).

M. G. zeznał (k.160v-161), że zajmuje się udzielaniem informacji stanowiących tajemnicę bankową po zwolnieniu z tej tajemnicy. Mechanizmów wzięcia kredytu w (...) za pośrednictwem formularza internetowego jest kilka. Zazwyczaj klient wchodzi na stronę internetową Banku i wpisuje w formularzu wszystkie niezbędne dane, wniosek trafia do doradcy bankowego, który go analizuje, a następnie informuje o tym klienta za pośrednictwem strony internetowej oraz wiadomości sms. Klient może wziąć kredyt w Banku lub za pośrednictwem strony internetowej. Jeśli ktoś jest klientem Banku i podaje swój numer PESEL, to system automatycznie łączy ten wniosek z danymi klienta (...).

Sąd dał wiarę zeznaniom tego świadka, gdyż są logiczne, rzeczowe i znajdują potwierdzenie w wyjaśnieniach oskarżonego, dokumentacji bankowej (k.5-27), piśmie (...) (k.40), piśmie (...) (k.54) i warunkach kredytu (k.131-132). Co ważne świadek ten wyraźnie stwierdził, że podanie numeru PESEL odpowiadającego numerowi PESEL klienta Banku powoduje, że system łączy wniosek z danymi klienta Banku.

Świadek J. J. (2) zeznała (k.161), że pracuje w (...) i zajmuje się analizą wniosków kredytowych. Klient Banku składa wniosek na stronie internetowej i musi wpisać w formularzu wszystkie niezbędne dane, tj. ile zarabia, gdzie pracuje oraz wskazać dane swojego pracodawcy. Niektóre wnioski oceniane są automatycznie przez system komputerowy, a przy niektórych wnioskach dokonuje się analizy tego wniosku przez analityka. Jeśli weryfikacja jest pozytywna, to klient musi podpisać umowę kredytową w Banku lub zaakceptować umowę kredytową w systemie transakcyjnym, jednakże nie wszyscy mają taką możliwość.

Zeznania tego świadka zasługują na wiarę, gdyż są logiczne, rzeczowe oraz znajdują potwierdzenie w wyjaśnieniach oskarżonego, dokumentacji bankowej (k.5-27), piśmie (...) (k.40), piśmie (...) (k.54) i warunkach kredytu (k.131-132).

Zgromadzony materiał dowodowy, w postaci dokumentów wymienionych na k. 161v został sporządzony obiektywnie, przez powołane do tego osoby, poszczególne dokumenty nie nasuwają wątpliwości co do ich autentyczności i nie były kwestionowane przez strony. Wobec powyższego dokumenty te zostały uznane za podstawę ustaleń faktycznych.

Ustalony stan faktyczny stanowi spójną, logicznie uzasadnioną całość, poszczególne wiarygodne dowody uzupełniają się i potwierdzają. Na ich podstawie nie można przyjąć, że oskarżony popełnił zarzucany mu czyn.

Sąd zważył, co następuje:

Oskarżyciel publiczny zarzucił oskarżonemu, że usiłował dokonać oszustwa na szkodę pokrzywdzonego i (...), poprzez złożenie wniosku kredytowego, przy czym oskarżony miał działać w celu osiągnięcia korzyści majątkowej w formie kredytu na kwotę 11.199 złotych, a nie zamierzał spłacać tego kredytu.

Dla przyjęcia, że oskarżony dopuścił się tego zachowania koniecznym jest ustalenie, że oskarżony podjął zamiar dokonania zarzucanego mu czynu i bezpośrednio do niego zmierzał, jak tego wymaga art. 13 § 1 k.k., określający przesłanki usiłowania dokonania czynu zabronionego. Zgodnie z treścią art. 286 § 1 k.k. karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8, podlega ten, kto w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadza inną osobę do niekorzystnego rozporządzenia mieniem własnym lub cudzym, za pomocą wprowadzenia w błąd albo wyzyskania błędu lub niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania. Wprowadzenie w błąd, jako metoda sprawcza wskazana w akcie oskarżenia, polega na tym, że sprawca podstępными zabiegami doprowadza inną osobę do mylnego wyobrażenia o rzeczywistym stanie rzeczy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27.10.1986 r., II KR 134/86, OSNPG 1987, Nr 7, poz. 80). Oszustwo jest przestępstwem kierunkowym, warunkiem odpowiedzialności jest działanie sprawcy w celu osiągnięcia korzyści majątkowej. Zamiar bezpośredni o szczególnym (ze względu na cel) zabarwieniu wymagany jest zarówno dla elementu „wprowadzenia w błąd”, jak i celu działania. Nie spełnia tego warunku zamiar wprowadzie bezpośredni, ale charakteryzujący się innym celem (np. dla żartu), ani tym bardziej zamiar ewentualny (por. „Kodeks Karny z komentarzem” pod red. A. Wąska, Wyd. C.H. Beck, Warszawa 2005 r., s. 958).

Nie można w realiach niniejszej sprawy przypisać oskarżonemu zamiaru działania w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, gdyż oskarżony nie mógł wiedzieć, że wypełnienie przez niego wniosku kredytowego mogło prowadzić do jego wzbogacenia. Bank powinien dostatecznie zabezpieczyć klientów przed nieuprawnionym „wejściem” na ich konta i zawarcie przez nich umów związanych z obciążeniami finansowymi. Jak wynika z zeznań M. G. (k.160v-161) i J. J. (2) (k.161) oraz warunków kredytu (k.131-132) (...) weryfikował osoby ubiegające się o kredyt. Złożenie wniosku kredytowego przez osobę niebędącą klientem Banku powinno prowadzić do weryfikacji tego wniosku i potwierdzeniu tożsamości starającego się o kredyt. Podanie numeru PESEL osoby posiadającej konto w tym Banku przez osobę nieznaną tego numeru było mało prawdopodobne, ale nie niemożliwe. Numer PESEL zawiera bowiem 11 cyfr i podanie ich kombinacji zgodnej z numerem PESEL klienta Banku było prawdopodobne w znikomym stopniu, choć przy uwzględnieniu znacznej ilości klientów Banku prawdopodobieństwo to wzrastało. Oskarżony podając numer PESEL losowo wybrany nie mógł wiedzieć, że poda numer PESEL taki sam, jaki przypisany był dla P. Ł.. Nawet po podaniu numeru PESEL, system zabezpieczający w (...) powinien zażądać od oskarżonego podania danych osobowych P. Ł.. Jest oczywiste, że oskarżony nie mógł ich podać poprawnie, jeśli ich nie znał, gdyż nie mógł podać prawidłowo imienia, nazwiska, daty urodzenia i nazwiska panińskiego matki. Musiało zatem nastąpić powiązanie danych określonych we wniosku z danymi klienta, zweryfikowanymi zgodnie z numerem PESEL (por. zeznania M. G. z k.160v). Doprowadziło to do niezamierzonego przez oskarżonego wrażenia, że P. Ł. jako klient Banku starał się o udzielenie kredytu i przyznania mu przez Bank kredytu w kwocie 10.000 złotych (por. wniosek z k. 6-14). Przyjmując wiarygodność wyjaśnień oskarżonego nie można zatem uznać, że chciał uzyskać nienależną mu korzyść majątkową, co prowadzić musi do uznania, że czyn oskarżonego nie wyczerpywał znamion czynu zabronionego.

Należy uwzględnić, że dowodów wskazujących na to, że oskarżony działał celowo i świadomie wykorzystał znane mu dane osobowe oskarżyciela posiłkowego nie ma. Można natomiast rozważyć hipotetyczną sytuację, w której oskarżony w sposób sprzeczny z porządkiem prawnym wszedł w posiadanie danych pokrzywdzonego i wykorzystał je składając przedmiotowy wniosek. Mogłoby to dotyczyć w szczególności sytuacji, gdy oskarżony współdziałałby z pracownikiem (...) dysponującym dostępem do takich danych. Jednak w takim przypadku oskarżony wiedziałby od tego pracownika, że uzyskanie kredytu wymagało potwierdzenia przez klienta Banku zawarcia umowy. Ponadto podanie własnego konta bankowego było działaniem świadczącym o tym, że oskarżony nie zabezpieczył się przed możliwością wykrycia (k.54), a gdyby działał w porozumieniu z kompetentnym pracownikiem (...) wiedziałby, że podanie własnego konta powodowało możliwość łatwego ustalenia danych sprawcy.

Rozważania dotychczasowe prowadzą do wniosku, że oskarżony nie podjął działań zmierzających bezpośrednio do doprowadzenia m- Bank (...) do niekorzystnego rozporządzenia mieniem.

Ponadto oskarżyciel publiczny zarzucił oskarżonemu naruszenie dyspozycji art. 297 § 1 k.k., czyli działanie podjęte w celu uzyskania dla siebie lub innej osoby, wsparcia finansowego m.in. od banku, poprzez przedłożenie podrobionego, przerobionego, poświadczającego nieprawdę lub nierzetelny dokument o istotnym znaczeniu dla uzyskania wymienionego wsparcia finansowego. Działanie oskarżonego zgodnie z aktem oskarżenia miało polegać na przedłożeniu poświadczającego nieprawdę wniosku kredytowego. Zgodnie z treścią projektu umowy (k.6) (...) zastrzegł sobie uprawnienie odmowy wypłaty kredytu, jeśli kredytobiorca ubiegając się o kredyt podał nieprawdziwe informacje albo przedstawił sfałszowane lub nieprawdziwe dokumenty. W tym znaczeniu wniosek kredytowy można uznać za oświadczenie określone w akcie oskarżenia, które miało wpływ na uzyskanie wsparcia finansowego, a jednocześnie było ono niezbędne w celu uzyskania powyższego kredytu. Oskarżony poświadczył bowiem, że nazywał się P. Ł., złożył wniosek kredytowy w (...) i zamierzał wywiązać się z warunków umowy. Problemem jest niewątpliwie możliwość uznania, że oskarżony złożył wniosek kredytowy w celu uzyskania nienależnego mu kredytu i wiedział, że złożony przez niego wniosek po przeanalizowaniu go stanowić będzie podstawę wypłaty kredytu (por. zeznania M. G. z k.160v-161). Jak wskazano wyżej, gdyby oskarżony przygotował się do uzyskania w ten sposób nienależnego mu kredytu, to powinien zabezpieczyć się przed możliwością ustalenia jego tożsamości. Tymczasem oskarżony podał swój numer rachunku bankowego (por. k. 40 i 54) i gdyby uzyskał przedmiotowy kredyt jego działanie zostałyby niezwłocznie wykryte. Wskazuje to jednoznacznie na to, że oskarżony składając przedmiotowy wniosek nie działał w celu uzyskania ww. kredytu.

Przemawia to jednoznacznie za uznaniem, że oskarżony nie dopuścił się wobec pokrzywdzonych zachowań, które powinny być zakwalifikowane jako występki z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Zgodnie zatem z treścią art. 414 § 1 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k. należy uniewinnić oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu czynu.

O kosztach postępowania orzeczono zgodnie z przepisem powołanym w punkcie II wyroku.